

أَقْوَالُ الْعُلَمَاءِ

فِي حُكْمِ التَّهْنِئَةِ بِأَعْيَادِ الْكُفَّارِ وَالْإِحْتِفَالِ بِرَأْسِ السَّنَةِ الْمِيلَادِيَّةِ

KAULI ZA MAULAMAA

**KUHUSU HUKUMU YA KUTOA PONGEZI KWA
SIKUKUU ZA MAKAFIRI**

NA KUSHEHEREKEA MWAKA MPYA WA MILADIYYA

MUANDISHI:

ABU HALIMA ARAFAT BIN MAHMOUD

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Kila sifa njema ni zake Allaah Mola Mlezi wa viumbe wote, na swala na salamu zimshukie mbora wa Manabii na kiongozi wa watu wema Mtume wetu Muhammad, na Jamaa zake pamoja na Maswahaba wake watukufu.

Baada ya hayo:

Allaah Ta'alaa amesema:

﴿وَالَّذِينَ لَا عِيَّةَ لَهُمْ وَالزُّورَ إِذَا مَرُّوا بِاللَّغْوِ مَرُّوا كِرَامًا﴾

“Na wale ambao hawahudhurii haramu, na wanapopita penye upuuzi hupita kwa heshima¹”.

Amesema Ibn Kathir Allaah amrehemu kuhusu tafsiri ya aya hii tukufu: amesema Abul Aaliya, Twaus, Muhammad Ibn Siirin, Dhawahaaq, Rabii' Ibn Anas na wengine: **“(makusudio) ni sikukuu za washirikina”**. Kwa hiyo miongoni mwa sifa za waumini wa kweli ni kwamba wao hawashuhudii wala kuhudhuria sikukuu za washirikina.

Imepokewa kutoka kwa Anas Allaah amridhie amesema:

قَدِمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمَدِينَةَ وَلَهُمْ يَوْمَانِ يَلْعَبُونَ فِيهِمَا، فَقَالَ: "مَا هَذَانِ الْيَوْمَانِ؟" قَالُوا: كُنَّا نَلْعَبُ فِيهِمَا فِي الْجَاهِلِيَّةِ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِنَّ اللَّهَ قَدْ أَبْدَلَكَم بِهِمَا خَيْرًا مِنْهُمَا: يَوْمَ الْأَضْحَى، وَيَوْمَ الْفِطْرِ"

“Mtume swala na salamu zimshukie alifika Madina na hali ya kuwa wao (watu wa madina) wana siku mbili ambazo wanacheza Katika siku

¹- Surat Al-furqaan/72.

hizo², akauliza: [ni siku gani hizi?], wakasema: sisi tulikuwa tukicheza katika siku hizi katika Jaahiliyyah, akasema: Allaah amewabadilishia nyinyi siku mbili hizo kwa kuukupeni siku mbili nyingine zilizo bora kuliko hizo (nazo ni siku ya I'dul adh-ha na I'dul fitr³).

Amesema Ibn Taymiyyah Allaah amrehemu:

"أَنَّ الْعِيدَيْنِ الْجَاهِلِيَّيْنِ لَمْ يُقَرَّهُمَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَلَا تَرَكَهُمْ يَلْعَبُونَ فِيهِمَا عَلَى الْعَادَةِ، بَلْ قَالَ إِنَّ اللَّهَ قَدْ أَبْدَلَكُمْ بِهِمَا يَوْمَيْنِ آخَرَيْنِ، وَالْإِبْدَالُ مِنَ الشَّيْءِ يَقْتَضِي تَرْكَ الْمُبْدَلِ مِنْهُ؛ إِذْ لَا يُجْمَعُ بَيْنَ الْبَدَلِ وَالْمُبْدَلِ مِنْهُ"

“Mtume swala na salamu zimshukie hakuzikubali sikukuu mbili hizi za kijaahiliyyah, wala hakuwaacha wao wacheze katika siku mbili hizo (kwa kufuata) ada yao, bali aliwaambia: hakika Allaah amewabadilishia nyinyi siku mbili hizo kwa siku mbili nyingine, na kubadilishwa kitu kunapelekea (mtu) kuacha lile alilobadilishiwa (na kufanya lile lililowekwa badala yake), kwa sababu haiwezekani kukusanywa pamoja jambo lililobadilishwa na lile lililowekwa badala yake⁴”.

Na pia Umar Ibnul Khatwaab Allaah amridhie amesema:

"اجْتَنِبُوا أَعْدَاءَ اللَّهِ فِي عِيدِهِمْ"
“Jiepusheni na maadui wa Allaah katika sikukuu zao”.

Na imekuja katika riwaya nyingine:

"فَإِنَّ السَّخَطَ يَنْزِلُ عَلَيْهِمْ"
“Kwa sababu ghadhabu (za Allaah) huteremka juu yao⁵”.

²- Walikuwa na utaratibu wa kila mwaka kuna siku mbili ambazo huwa wanashereheka katika siku hizo.

³- Kitabu: [Sunan Abi Daud (1235) na Musnad Ahmad (11750)].

⁴- Kitabu: [Iqtidhwaas swiraatwil mustaqiim], (Jz. 1, Uk. 484-485).

⁵- Kitabu: [As sunan Al-Kubraa], (Jz. 9, Uk. 392) na kitabu: [Shuabul iimaan].

Huyu ni khalifa wa pili wa waislamu anakataza waislamu kuchanganyika na makafiri katika sikukuu zao, kwa sababu huwateremkia wao ghadhabu.

FATAWA ZA MAULAMAA KATIKA KUTAHADHARISHA JAMBO HILI

1. SHEIKH IBN BAAZ ALLAAH AMREHEMU:

Swali: Baadhi ya waislamu wanashirikiana na Manaswara (wakristo) katika sikukuu zao, ni upi mwongozo wenu (juu ya jambo hili)?

Jawabu: Haifai kwa muislamu kushirikiana na Manaswara au Mayahudi na makafiri wengine katika sikukuu zao, bali ni wajibu kuacha (jambo) hilo, kwa sababu mwenye kujifananisha na watu basi huyo ni miongoni mwao, na Mtume swala na salamu zimshukie ametukataza sisi kujifananisha nao na kujipamba na tabia zao, kwa hiyo ni wajibu kwa muislamu mwanamume na mwanamke kutahadhari na jambo hilo, na wala haifai kwa muislamu kutoa aina yoyote ya msaada katika hilo, kwa sababu hizo ni sikukuu zenye kukhalifiana na sheria (ya kiislamu), kwa hiyo haifai kuhudhuria wala kusaidiana na wahusika wa hilo si kwa (kuwapa) chai wala kahawa na visivyokuwa hivyo, kama vile vyombo n.k. kwa sababu Allaah anasema:

﴿وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ﴾

“Na saidianeni katika wema na taqwa. Wala msisaidiane katika dhambi na uadui⁶”.

⁶- Surat AL-Maida/2.

Kwa hiyo kushirikiana na makafiri katika sikukuu zao ni aina ya kusaidiana katika dhambi na uadui⁷.

2. Sheikh Muhammad Bin Swaleh Al-thaymiin Allaah amrehemu:

Swali: Ni ipi hukumu ya kuwapa hongera makafiri kwa ajili ya sikukuu ya (Chiristmas)?

Jawabu: [Kuwapa hongera makafiri kwa ajili ya sikukuu ya Chiristmas au (sikukuu) zao nyingine za kidini, amesema Ibnul Qayyim Allaah amrehemu:

"وَأَمَّا التَّهْنِئَةُ بِشَعَائِرِ الْكُفْرِ الْمُخْتَصَّةِ بِهِ فَحَرَامٌ بِالِاتِّفَاقِ مِثْلَ أَنْ يُهَنِّئَهُمْ بِأَعْيَادِهِمْ وَصَوْمِهِمْ، فَيَقُولُ: عِيدٌ مُبَارَكٌ عَلَيْكَ، أَوْ تَهْنَأُ بِهَذَا الْعِيدِ، وَنَحْوَهُ، فَهَذَا إِنْ سَلِمَ قَائِلُهُ مِنَ الْكُفْرِ فَهُوَ مِنَ الْحَرَمَاتِ، وَهُوَ بِمَنْزِلَةِ أَنْ يُهَنِّئَهُ بِسُجُودِهِ لِلصَّلَيبِ، بَلْ ذَلِكَ أَعْظَمُ إِثْمًا عِنْدَ اللَّهِ وَأَشَدُّ مَقْتًا مِنَ التَّهْنِئَةِ بِشَرْبِ الْخَمْرِ وَقَتْلِ النَّفْسِ وَارْتِكَابِ الْفَرْجِ الْحَرَامِ وَنَحْوِهِ وَكَثِيرٌ مِمَّنْ لَا قَدَرَ لِلدِّينِ عِنْدَهُ يَقَعُ فِي ذَلِكَ، وَلَا يَدْرِي قُبْحَ مَا فَعَلَ، فَمَنْ هَذَا عَبْدًا بِمَعْصِيَةٍ أَوْ بِدَعَاةٍ أَوْ كُفْرٍ فَقَدْ تَعَرَّضَ لِمَقْتِ اللَّهِ وَسَخَطِهِ".

“Ama kupeana hongera kwa kupitia nembo (alama) za ukafiri zinazohusiana na huo (ukafiri), ni haramu kwa makubaliano ya wanachuoni, mfano: mtu kuwapa hongera na pongezi kwa ajili ya sikukuu zao na funga zao, (mfano mtu) akasema: iwe ni sikukuu yenye baraka juu yako (Happy Krismas), au hongera kwa sikukuu na mfano wake, maneno haya akiwa msemaji wake atasalimika na ukafiri basi (hataasalimika na kutenda dhambi kubwa kwa sababu) hilo ni katika mambo yaliyoharamishwa, nalo ni sawa na kumpa yeye hongera kwa sababu ya kusujudia msalaba, (hongera kwa kusujudia sana msalaba mwaka huu!!), bali huyo (mwenye kutoa pongezi) ana madhambi makubwa zaidi, na anachukiwa zaidi mbele ya Allaah kuliko yule anaempongeza mtu kwa ajili ya

⁷- Kitabu: [Majmuul fataawa wamaqalaatin mutanawwi'a], (Jz. 6, Uk. 405).

kunywa pombe, au kuiua nafsi (bila hatia), au kufanya zinaa, na watu wengi miongoni mwa wale dini haina thamani kwake anatumbukia katika hilo na hali ya kuwa hajui ubaya wa alilolitenda, basi yeyote mwenye kumpa hongera mtu yeyote kwa ajili ya maasi, bidaa au ukafiri, atakuwa amejiingiza kwenye machukizo ya Allaah na ghadhabu yake⁸].

na hakika si vingine imekuwa kuwapongeza makafiri kwa ajili ya sikukuu zao za kidini ni jambo la haramu kwa sababu hiyo aliyotaja (Ibnul Qayyim Allaah amrehemu), kwa sababu kuna ndani yake kukubali na kuridhia yale waliyonayo katika alama (nembo) za ukafiri, ijapokuwa yeye (muislamu) haridhii huo ukafiri katika nafsi yake, lakini ni haramu kwa muislamu kuridhia alama za ukafiri au kumpongeza mtu mwingine kwa (kutekeleza) alama hizo, kwa sababu Allaah Ta'laa haridhii hilo. Kadhalika ni haramu kwa muislamu kujifananisha na makafiri kwa kufanya Tafrija (sherehe) kwa munasaba (wa siku) hii au kutumiana zawadi, kugawa vitu vitamu (kama vile pipi n.k), chakula, kufanya mapumziko katika kazi (kufunga maduka au ofisi) n.k, kwa sababu ya kauli ya Mtume swala na salamu zimshukie:

«مَنْ تَشَبَّهَ بِقَوْمٍ فَهُوَ مِنْهُمْ»

“Mwenye kujifananisha na watu (fulani) basi yeye ni miongoni mwao⁹”.

Amesema Ibn Taymiyyah Allaah amrehemu:

“وَأَنَّ مُشَابَهَتَهُمْ فِي بَعْضِ أَعْيَادِهِمْ تُوجِبُ سُرُورَ قُلُوبِهِمْ بِمَا هُمْ عَلَيْهِ مِنَ الْبَاطِلِ خُصُوصًا إِذَا كَانُوا مَقْهُورِينَ تَحْتَ ذُلِّ الْجَزْيَةِ وَالصِّغَارِ فَإِنَّهُمْ يَرَوْنَ الْمُسْلِمِينَ قَدْ صَارُوا فَرَعًا لَهُمْ فِي

⁸- Kitabu: [Ahkaamu Ahli Ddhimma (Jz. 1, Uk. 141)].

⁹- Kitabu: [Abi Daud] hadithi namba: (4031).

خَصَائِصِ دِينِهِمْ فَإِنَّ ذَلِكَ يُوجِبُ قُوَّةَ قُلُوبِهِمْ وَانْشِرَاحَ صُدُورِهِمْ وَرَبَّمَا أَطْعَمَهُمْ ذَلِكَ فِي أَنْتَهَازِ
الْفُرَصِ وَاسْتِذْلَالِ

“Na hakika kujifananisha nao katika baadhi ya sikukuu zao kunapelekea kuwafurahisha mioyo yao kwa ile batili waliyonayo, hasa hasa wakiwa wametii na kulipa kodi (kulipa Jizya kwa serikali ya kiislamu), kwa sababu wao wataona kwamba waislamu wamekuwa ni tawi (msaada) kwao katika mambo yanayohusu dini yao, kwa hakika hilo linapelekea kwenye kuipa nguvu mioyo yao na furaha ya vifua vyao, na huenda wakawalisha wao (chakula) kwa ajili ya kuitumia fursa na kutaka kuwadhalilisha¹⁰”.

Kwa hiyo mwenye kufanya hivyo atakuwa amepata dhambi, sawa amefanya (hivyo) kwa kupenda, kujipendekeza au kwa kuona haya/aibu, au kwa sababu nyingine zisizokuwa hizo¹¹].

3. Fatwa ya Kamati ya kudumu ya Utafiti na kutoa Fatwa:

Swali: Tafadhali ewe sheikh wetu mtukufu, umetokea baina yangu na baina ya ndugu zangu mjadala wa dini (yetu) ya kiislamu, nao ni kwamba baadhi ya ndugu zetu katika nchi ya Ghana wanazitukuza likizo (sikukuu) za Mayahudi na Wakristo na wanaacha likizo zao mpaka ikifika wakati wa sikukuu za Mayahudi na Wakristo ndio wanafunga shule za kiislamu kwa munasaba wa sikukuu zao (makafiri), na ikifika sikukuu za waislamu hawafungi shule zao, na wanasema mkifuata sikukuu za Mayahudi na Wakristo huenda wakaingia katika dini ya kiislamu, Je sheikh vitendo vyao hivi ni sahihi katika dini au hapana?

¹⁰- Kitabu: [Iqtidhwaau Sswiraatwil mustaqiim], (Uk. 219).

¹¹- Kitabu: [Majmuul Fataawa warasaail shaeikh Ibn Uthaymiin], (Jz. 3, Uk. 44).

Jawabu: Jambo la kwanza, Sunna ni kudhihirisha alama/nembo za dini ya kiislamu na kuacha kudhihirisha ni kwenda kinyume na mwongozo wa Mtume swala na salamu zimshukie.

Amesema Mtume swala na salamu zimshukie (akielezea nini afanye muislamu kujiepusha na mambo ya uzushi na bidaa:

«فَعَلَيْهِ بِسُنَّتِي وَسُنَّةِ الْخُلَفَاءِ الرَّاشِدِينَ الْمَهْدِيِّينَ، عَضُّوا عَلَيْهِ بِالنَّوَاجِدِ»

“Ashikamane na sunna (mwenendo) wangu na mwenendo wa makhalifa waongofu wenye kuongoza, ziumeni (sunna hizo) kwa meno ya magego¹²”.

Jambo la pili, haifai kwa muislamu kushirikiana na makafiri katika sikukuu zao na kudhihirisha furaha na uchangamfu kwa munasaba huu, na kusimamisha kazi (likizo), sawa ni kazi zinazohusiana na dini au dunia, kwa sababu kufanya hivi ni ni kujifananisha na maadui wa Allah ambako kumeharamishwa, na ni miongoni mwa kusaidiana pamoja nao katika batili, na Mtume swala na salamu zimshukie amesema:

«مَنْ تَشَبَّهَ بِقَوْمٍ فَهُوَ مِنْهُمْ»

“Mwenye kujifananisha na watu (fulani) basi yeye ni miongoni mwao¹³”.

Na pia Allaah anasema:

﴿وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ﴾

“Na saidianeni katika wema na taqwa. Wala msaidiane katika dhambi na uadui¹⁴”.

¹²- Kitabu: [Sunan Tirmidh], (2676).

¹³- Kitabu: [Abi Daud] hadithi namba: (4031).

¹⁴- Surat AL-Maida/2.

Ndugu zangu waislamu, tumefahamu kwahaya yaliyotangulia mambo yafuatayo:

1. Haifai kwa muislamu kushiriki katika sikukuu na sherehe za wasiokuwa waislamu zinazohusiana na dini yao.
2. Haifai kuwapa pongezi, wala kutumiana kadi za Christmas.
3. Haifai kusema:
 - i. Kheri ya Krismas na Mwaka mpya
 - ii. Iwe sikukuu ya baraka.
 - iii. Uwe mwaka wa kheri na fanaka.
4. Haifai kuitikia mwaliko wa kuhudhuria katika sikukuu hizo.
5. Haifai kupokea zawadi inayofungamana na sikukuu hizo.
6. Haifai muislamu kutoa ushiriki wa aina kama vile kuuza nembo za sikukuu hiyo kama maua, kofia n.k.
7. Kuacha kuhudhuria sikukuu zao ni katika sifa za wema.
8. Ghadhabu huwateremkia wao katika sikukuu zao.
9. Kushiriki katika sikukuu ni katika mambo ya haramu.
10. Ni wa jibu kwa kila muislamu kujua mipaka iliyopo baina yake na wasiokuwa waislamu.

Namuomba Allaah aniruzuku Ikhlaas katika amali zangu

**Markaz sheikhil islaam Ibn Taymiyyah,
Pongwe Tanga,
Ijumaa baada ya alasiri,
10/5/1442h – 25/12/2020m.**